



FIȘA DISCIPLINEI

Istoria limbii române (Morfosintaxă istorică și dialectologie)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2. Facultatea	Litere
1.3. Departamentul	Limba română și lingvistică generală
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura română / Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria limbii române (Morfosintaxă istorică și dialectologie)				Codul disciplinei	LLR6221	
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. univ. dr. habil. Adrian CHIRCU					
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic			Prof. univ. dr. habil. Adrian CHIRCU					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligatorietate	DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar / curs practic	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					12
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					48
3.8. Total ore pe semestru					96
3.9. Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoașterea noțiunilor studiate în cadrul cursurilor de <i>Limba română contemporană, Filologie romanică și Dialectologie</i>
--------------------	---

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului



4.2. de competențe	Nu este cazul
--------------------	---------------

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Prezență obligatorie în proporție de 70%

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> Cognitive: fundamentarea cadrului teoretic general, de natură să pună în evidență principiile, conceptele și metodele de bază ale analizei lingvistice; asimilarea limbajului, stilului și terminologiei specifice istoriei limbii române, ca și a principalelor tehnici de cercetare specifice analizei faptelor vechi de limbă Practic-aplicative: exersarea modului de utilizare a principiilor, conceptelor și metodelor de lucru întrebunțate în studierea unor fapte de limbă vechi și aplicarea cunoștințelor înșușite Comunicativ-relaționale: perfecționarea abilităților de a coopera la ședințele de seminar, de a judeca critic și argumentat un fapt de limbă
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea nivelului de comunicare, de transmitere a cunoștințelor Inițiativă în abordarea diferitelor aspecte Autonomie în învățare Deschidere spre învățarea pe parcursul vieții Respectarea eticii profesionale Corelarea informației Utilizarea integrată a tehnologiei informației Valorificarea cunoștințelor anterior dobândite Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> O cunoaștere în profunzime a noțiunilor de morfosintaxă istorică și interpretarea adecvată a unor vechi fapte de limbă Familiarizarea studenților cu aspecte care țin de diacronie
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Asimilarea cunoștințelor și a terminologiei specifice O bună stăpânire a noțiunilor de istoria limbii române (fonetică, morfologie și sintaxă) Analiza eficientă a unui fapt de limbă, în perspectivă diacronică

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Fonetică și fonologie istorică. Elemente introductive.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Vocalismul.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Consonantismul (I). Evoluția cantitativă a consoanelor.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului



Consonantismul (II). Evoluția calitativă a consoanelor.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea nominală. Substantivul. Declinarea. Cazul.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea nominală. Substantivul. Genul. Numărul.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea nominală. Articolul.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea nominală. Adjectivul. Numeralul.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea nominală. Pronumele (personal, de politețe, reflexiv).	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea nominală. Pronumele (posesiv, de înărire, demonstrativ, nehotărât, negativ, relativ-interogativ).	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea verbală (I). Categorii gramaticale.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea verbală (II). Verbe auxiliare.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Flexiunea verbală (III). Modurile și timpurile.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
Părțile de vorbire neflexibile. Probleme de sintaxă.	Prelegerea, conversația, expunerea, problematizarea.	
<p>Bibliografie BRÂNCUȘ, Grigore, <i>Introducere în istoria limbii române</i>, I, București, Editura Fundației România de Măine, 2004. COTEANU, I., <i>Morfologia numelui în protoromână (româna comună)</i>, București, Editura Academiei, 1969. DENSUSIANU, Ovid, <i>Histoire de la langue roumaine. I – Les origines. II – Le seizième siècle</i>, ediție critică și note de V. Rusu, prefată de B. Cazacu, București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1997. DIMITRESCU, Florica (coord.), <i>Istoria limbii române</i>, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978. DIMITRESCU, Florica, <i>Introducere în fonetica istorică a limbii române</i>, București, Editura Științifică, 1967. FRÂNCU, C., <i>Gramatica limbii române vechi (1521-1780)</i>, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2009. GHETIE, Ion (coord.), <i>Istoria limbii române literare. Epocaveche (1532-1780)</i>, București, Editura Academiei Române, 1997. MINUȚ, Ana-Maria, <i>Morfosintaxa verbului în limba română veche</i>, Iași, Editura Universității «Al. I. Cuza», 2002. PAPAHAGI, Tache, <i>Din epoca de formațiune a limbii române</i>, București, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1969. SALA, Marius, <i>De la latină la română</i>, col. «Limba română», nr. 1, ediția II-a revăzută, București, Editura Univers Enciclopedic & Academia Română, 2006. TODI, Aida, <i>Aspecte ale morfologiei verbului în secolul al XVI-lea</i>, Constanța, Editura Ex Ponto, 2002. ZAMFIR, Dana-Mihaela, <i>Morfologia verbului în dacoromâna veche (secolele al XVI-lea – al XVII-lea)</i>, București, Editura Academiei, 2005.</p>		
8.2 Seminar / curs practic	Metode de predare	Observații
1a. Fonetică și fonologie istorică. Elemente introductive. Vocalismul. Aplicații. 1b. Dialectologia românească. Scurt istoric. Limba română în diatopie. Dialect. Grai. Geografie lingvistică. Studiu de hărți lingvistice.	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	
2a. Consonantismul. Evoluția cantitativă și calitativă a consoanelor. Aplicații. 2b. Structura dialectală a limbii române.	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	
3a. Flexiunea nominală. Substantivul. Aplicații. 3b. Româna comună (fonologie și morfologie).	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	



4a. Flexiunea nominală. Adjectivul. Numeralul. Aplicații. 4b. Subdialectul bănățean. Subdialectul crișean. Subdialectul moldovean.	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	
5a. Flexiunea nominală. Pronumele. Aplicații. 5b. Subdialectul maramureșean.	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	
6a. Flexiunea verbală. Aplicații. 6b. Subdialectul muntean.	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	
7a. Părțile de vorbire neflexibile. Probleme de sintaxă. Aplicații. 7b. Dialectele sud-dunărene. Prezentare generală.	Problematizarea, exercițiul, învățarea prin descoperire, proiectul	
<p>Bibliografie BĂLĂȘOIU, Cezar, <i>Elemente de istorie a limbii române</i>, București, Editura Universității din București, 2018. BRÂNCUȘ, Grigore, <i>Introducere în istoria limbii române</i>, I, București, Editura Fundației România de Măine, 2004. CARAGIU-MARIOȚEANU, Matilda, <i>Compendiu de dialectologie română (nord- și sud-dunăreană)</i>, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1975. COTEANU, I., <i>Elemente de dialectologie a limbii române</i>, București, Editura Științifică, 1961. COTEANU, I., <i>Morfologia numelui în protoromână (româna comună)</i>, București, Editura Academiei, 1969. DENSUSIANU, Ovid, <i>Histoire de la langue roumaine. I – Les origines. II – Le seizième siècle</i>, ediție critică și note de V. Rusu, prefată de B. Cazacu, București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1997. DIMITRESCU, Florica (coord.), <i>Istoria limbii române</i>, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978. DIMITRESCU, Florica, <i>Introducere în fonetica istorică a limbii române</i>, București, Editura Științifică, 1967. FRÂNCU, C., <i>Gramatica limbii române vechi (1521-1780)</i>, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2009. GHETIE, Ion (coord.), <i>Istoria limbii române literare. Epocaveche (1532-1780)</i>, București, Editura Academiei Române, 1997. IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana, <i>Probleme de dialectologie română</i>, București, 1976, Tipografia Universității din București. MINUȚ, Ana-Maria, <i>Morfosintaxa verbului în limba română veche</i>, Iași, Editura Universității «Al. I. Cuza», 2002. PAPAHAGI, Tache, <i>Din epoca de formațiune a limbii române</i>, București, Editura Științifică și enciclopedică, București. RUSU, Valeriu (coord.), <i>Tratat de dialectologie românească</i>, Craiova, Editura Scrisul românesc, 1984, 858 p. + 177 h. SALA, Marius, <i>De la latină la română</i>, col. «Limba română», nr. 1, ediția II-a revăzută, București, Editura Univers Enciclopedic & Academia Română, 2006. TODI, Aida, <i>Aspecte ale morfologiei verbului în secolul al XVI-lea</i>, Constanța, Editura Ex Ponto, 2002. ZAMFIR, Dana-Mihaela, <i>Morfologia verbului în dacoromâna veche (secolele al XVI-lea – al XVII-lea)</i>, București, Editura Academiei, 2005.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Fișa disciplinei a fost alcătuită ținând cont de noile abordări din domeniu și de planurile de învățământ ale facultăților de profil din țară (de exemplu, Universitatea din București, Facultatea de Litere; Universitatea de Vest, Facultatea de Litere; Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Facultatea de Litere)
- Conținuturile cursului pot fi valorificate în cadrul studiilor masterale și al celor doctorale, dar și pe piața muncii (cercetători, profesori, personal cu atribuții culturale)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------------------

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului



10.4 Curs	Însușirea și identificarea corectă a aspectelor discutate în cadrul cursului	Examen scris	70%
	Posibilitatea de a aplica noile cunoștințe și la alte discipline		
10.5 Seminar / curs practic	Însușirea și identificarea corectă a aspectelor discutate în cadrul seminarului	Verificare pe parcurs și/sau în cadrul examenului final Aprecierea răspunsurilor pertinente	30%
	Conștiinciozitate, relevanța și relevanța răspunsurilor		
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">Identificarea și interpretarea adecvată a unor fapte de limbă de dificultate medie			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă
	Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții

Data completării:
21.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs

Adrian CHIRCU

Semnătura titularului de seminar/
curs practic
Adrian CHIRCU

Data avizării în Departament:
22.01.2025

Numele și semnătura directorului de departament

Daiana-Theodora CUIBUS

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABES-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABES-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABES-BOLYAI UNIVERSITY

TRADITIO ET EXCELLENTIA



Facultatea de Litere

Str. Horea nr. 31

400202, Cluj-Napoca

<https://lett.ubbcluj.ro>

Luibus

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului